

S Buddym na ceste z detského domova

Projekt bol podporený Islandom, Lichtenštajnskom a Nórskom prostredníctvom Programu Aktívne občianstvo a inklúzia, ktorý realizuje Nadácia Ekopolis v spolupráci s Nadáciou pre deti Slovenska a SOCIA - nadácia na podporu sociálnych zmien.

Projekt: **BUDDY – Tvoj kamoš**

Obdobie realizácie: júl 2014 - november 2015

Príjemca podpory: Pro Vida (občianske združenie), Bratislava

Financovanie: 30 102,00 € (AOI 90 % = 27 091,00 €)

„Bola pre nás obrovská česť rozvíjať projekt BUDDY s podporou EEA grantu a Nórskeho finančného mechanizmu za pomoci Nadácie pre deti Slovenska. Vďaka tejto podpore sa vedel rozvinúť, prepracovať a skvalitniť program pre staršie a mladšie deti z detských domovov, ktoré nutne potrebujú našu pozornosť pre zlepšenie kvality ich života, a tak prispievať aj ku skvalitneniu spoločnosti ako takej.“ Ladislav Kossár (štatutár organizácie)

O Pro Vida

História vzniku organizácie a jej hlavného poslania sa viaže ku koráľkovému náramku kúpenému od detí z jedného bratislavského detského domova. Zakúpil si ich od nich na predvianočných predajných trhoch zakladateľ organizácie a začal sa zaujímať, ako inak (okrem financií) by mohol deťom z detských domovov pomôcť. Pýtal sa a dostal odpoveď- deti potrebujú kvalitne využiť voľný čas. A presne táto odpoveď je základným kameňom celej organizácie Pro Vida.

Od momentu kúpenia koráliek už prešlo takmer desať rokov a myšlienka ako kvalitne využívať voľný čas detí v detských domovoch získava každým rokom silnejšiu prioritu organizácie. Jej naplnenie prechádzalo od jednorazových aktivít až po systematickú prácu s mládežou, postavenú na vytváraní a prehĺbovaní Buddy vzťahu (dieťa- dobrovoľník) a cíelenom rozvoji životných zručností detí a mládeže z DD. Z filozofického smerovania – tráviť zmysluplne voľný čas s deťmi a mládežou z detských domov, sa organizácia posunula do smerovania- využívať voľný čas detí a mládeže z detských domovov na rozvoj ich životných zručností, ktorými prispejeme k ich sociálnej inklúzii po odchode z detských domovov.

Projekt

Profesionalizácia organizácie v oblasti neformálneho vzdelávania začala v roku 2013, pričom najväčší rozmach nastal v roku 2014, po prijatí grantu. Kvalitatívny posun nastal najmä vstupom expertov v oblasti práce s mládežou a inklúzie mládeže prostredníctvom zážitkového vzdelávania a participatívneho učenia. Za uplynulých 14 mesiacov organizácia revitalizovala program Buddy, v rámci ktorého vyvíjala aktivity týmito smermi:

- inštitucionálna a profesionálna stabilizácia organizácie;
- priama práca s mládežou z detských domovov vo veku 6- 26 rokov;
- vzdelávanie, vedenie a rozvoj profesionálnych a dobrovoľných pracovníkov s mládežou (vychovávateľa DD, profirodičia, sociálni pracovníci DD a psychológovia, dobrovoľníci Buddy programu);
- diseminácia metodických materiálov, príručiek partnerským organizáciám využívajúcim nástroje zážitkového vzdelávania a mentoringu.

Očakávali sme, že najnáročnejšou časťou projektu bude dodržanie administratívnych náležitostí a zladenie postupov a procesov, ktoré je nutné pri čerpaní grantu dodržať. Prekvapivo, uvedené prekážky sme relatívne rýchlo dokázali nastaviť a prepojiť s internými procesmi organizácie.

Najväčšími míľnikmi v projekte boli dva piliere. Prvým bolo získanie akreditácie MŠVVaŠ SR na vzdelávanie dobrovoľných a profesionálnych pracovníkov s mládežou z detských domovov. Druhým práca s mládežou postavená na participatívnom učení sa, najmä cez uskutočnenie vlastných pomáhajúcich miniprojektov.

Akreditácia vniesla systém do výberu, prípravy, vzdelávania a supervízie práce s dobrovoľníkmi v organizácii. Dobrovoľníci cez tento míľnik získali vedenie, podporu a rozvoj pri práci s deťmi a mládežou z detských domovov. Ich dobrovoľnícka činnosť získala kvalitatívny rozmer, hmatateľný viditeľnými výsledkami v práci s mládežou. Získanie akreditácie podporilo nielen kvalitu projektu, ale aj kredibilitu organizácie zameranej na prácu, rozvoj a podporu jednej z najohrozenejších cieľových skupín mládeže- mládeže z detských domovov.

Práca s mládežou cez miniprojekty vytvorila priestor pre motiváciu, iniciatívnosť a využívanie kreativity mládeže z detských domovov. Vytvorili sme model pomáhajúcich projektov, ktoré poskytovali zapojenej cieľovej skupine možnosť získať kontakt s inými ohrozenými skupinami detí a mládeže a vytvárala príležitosť pocítiť úctu k sebe samému a podporiť vlastné sebavedomie (v kontexte „som hrdý na to, že som pomohol iným“). Miniprojekty boli samotnou cieľovou skupinou, vrátane dobrovoľníkov a zamestnancov DD, hodnotené ako najsilnejší a jedinečný zážitok pre zapojených a súčasne poskytoval široký rozsah nových zručností pre úspešné začlenenie sa do spoločnosti. Jedinečnými sa stali miniprojekty aj tým, že domovácke deti a mládež pripravovali a realizovali projekty pre tak ohrozené skupiny, ako sú

napr. Ľudia bez domova, mladé rómske mamičky z centra Detstvo deťom v Dobšinej, rómske deti v segregovanej osade v Plaveckom Štvrtku.

Ako je vidieť, program Tvoj Buddy dostal podporou projektu nové dimenzie. Získal priestor pre inováciu, kvalitatívny rámec, jedinečnosť a systematickosť v tom, ako robiť s deťmi a mládežou vychovávanou mimo biologickej rodiny. Zvlášť by sme vyzdvihli príležitosť stať sa kredibilnými partermi zamestnancom detských domovov a organizácií pracujúcich s rodinami a mládežou v náhradnej starostlivosti. Výnimočnou skúsenosťou pre náš tím bola príprava vzdelávavania pre profesionálnych rodičov a zamestnancov detského domova Studienka so zameraním na podporu identity tínedžerskej mládeže.

Určítym spôsobom však proces administrácie a procesovania grantu našu organizáciu oklieštil. Vzal jej určitú voľnosť v kreovaní programu a dizajnovaní aktivít. Myslíme, že je to najmä dlhým časovým odstupom medzi prípravou projektu a realizáciou aktivít, keďže projekt bol pripravovaný na konci roku 2013. Naša cieľová skupina je viazaná najmä na pobyt v detskom domove. Pôvodne plánovaná cieľová skupina sa preto veľmi rýchlo zmenila a niektoré z aktivít už nebolo možné uskutočniť v takom rozsahu a kvalite, ako sme pôvodne predpokladali. Napríklad Detský domov Macejko v Malackách sa zameriava najmä na sanáciu rodín a dočasnú opateru detí, kým je rodina v kríze. Dlhodobé aktivity s jednou cieľovou skupinou tu nie sú možné, preto je veľmi ťažké zisťovať dopad nášho programu. V čase schvaľovania projektu boli deti ešte v detskom domove, pri príprave druhej priebežnej správy sme už aktívne nepracovali so žiadnym dieťaťom z DD Macejko. Rovnako je to aj s detským domovom v Trnave, kde počas realizácie projektu dosiahlo 90% zapojených detí plnoletosť a odišlo k biologickým rodinám, často aj niekoľko desiatok kilometrov ďalej. Napriek takýmto externým prekážkam sa však snažíme zostať s mladými v kontakte a sledovať ich životné cesty mimo detského domova.

Asi najťažšou časťou v programe bola príprava webaplikácie, ktorá má slúžiť ako udržateľný nástroj práce s mládežou v našej organizácii. Zistili sme, že sme pri príprave projektu podcenili nielen náročnosť, ale aj ľudské a finančné kapacity organizácie. Čím hlbšie sme šli do definovania aplikácie, tým silnejšou „brzdou“ sa aplikácia pre uskutočnenie našich zámerov stávala. V našich interných kruhoch sme sa často zaoberali otázkou: „Bolo nám to potrebné?“. Áno, bolo. Aj táto skúsenosť nás posunula vpred a doslova nás prinútila byť finišermi v aktivitách a dotiahnuť aktivity. Pomáha nám to rýchlejšej orientácii v informáciách, metodikách, dokumentoch, spätnoväzobných materiáloch, ponúka prehľad o dobrovoľníkoch a deťoch v programe. Zber dát a ich spracovanie si vyžadovalo (a stále vyžaduje) z našej strany cielený prístup a určitú dávku trpezlivosti, ktorá je dôležitá pre multiplikáciu programu do ďalších regiónov.

Dlhodobý prínos

Projekt pripravil našu organizáciu na multiplikáciu aktivít Tvoj Buddy do ďalších regiónov. Vytvoril priestor pre overenie inovatívnych aktivít a podporil možnosť šíriť skúsenosti na iné mentoringové programy (napr. Divé maky). Naš akreditovaný vzdelávací program MŠVVaŠ SR je jediný zatiaľ svojho druhu so zameraním na prácu s mládežou z detských domovov a našiel svojich „pozitívco“ už aj medzi zamestnancami detských domovov, či už medzi vychovávateľmi, sociálnymi pracovníkmi, psychológmi, profirodičmi alebo riaditeľmi DD. Práve na tejto skúsenosti budeme stavať multiplikáciu programu v ďalších regiónoch a budovanie partnerstiev s vedením detských domovov a stane našim „grom“ práce. Vieme, čo chceme robiť, ako to chceme robiť, kde nájdeme partnerov a akým spôsobom čo najefektívnejšie využívať naše kapacity, skúsenosti a potencionálne zdroje v budúcnosti.

Hlavné poučenia a odporúčania pre podobné projekty

- Nechať si dostatočne dlhý čas na zladenie tímu po schválení projektu. Popísať si predstavy, nadizajnovať kapacity podľa trvania projektu, rozhodíť administratívu, zanalyzovať si interné procesy. Predíde sa komunikačným nedorozumeniam alebo konfliktom v organizácii pre odlišné očakávania.
- Byť otvoreným v komunikácii s donorm a partnermi, komunikovať predvídajúce problémy, zásah externých faktorov, ktoré by mohli ovplyvniť projekt.
- Byť inovatívnym v procese realizácie projektu, nebáť sa skúšať nové cesty, prijímať nové výzvy a byť otvoreným novým partnerstvám, aj keď neboli popísané v projektovej žiadosti.
- Mať svoje strategické ciele jasne napísané, pomenované, na viditeľnom mieste, aby tím stále vedel kam smeruje. Predíde sa kreovaniu aktivít, ktoré sú síce pekné (is nice to have), ale neprispievajú zásadným smerom k naplňaniu stratégie.

English summary

PRO VIDA was established in 2006 to help abandoned children in orphanages, spend quality time with them and help their integration into society. PRO VIDA undertook projects with abandoned, deaf or ill children which were focused on their education, enhancing their motivation, communication skills.

BUDDY is aimed at helping children raised in orphanages integrate into society, with the help of volunteers. Buddies motivate children in developing new interests, hobbies and personal goals.

Main lessons and recommendations:

- Leave enough time for harmonizing the team after the project approval. To describe people's notions, design the organisation's capacities according to the duration of the project, distribute the administrative work, and analyse the internal processes. This way, misunderstandings or conflicts in the organisation due to having different expectations can be avoided.
- To be open in the communication with the donor and partners; to communicate about predictable problems, including the possible interference by external factors, which could have an impact on the project;
- To be innovative in the process of the project implementation; not to be afraid to try new ways, accept new challenges and be open to new partnerships, even if these were not described in the project application;
- To have the strategic goals clearly defined and placed at a well-visible spot, so that the team is always fully aware of them. This way introducing activities which are nice to have but they do not contribute to meeting the overall strategy can be avoided.